

Slovo k povzbuzení na Velikonoční vigílii 2023

Milé sestry, milí bratři,

když se někdy počátkem 2. století po Kristu – krom každé neděle jakožto «dne Páně» Kristova zmrtvýchvstání – začaly slavit po vzoru židovských i **roční Velikonoce** křesťanské jakožto velká oslava Zmrtvýchvstání, byla to vlastně zpočátku jen tato **Velikonoční vigílie**.

Slavila se v noci ze soboty na první neděli po prvním jarním úplňku, tedy kolem židovského 14. nisanu, a trvala zpravidla celou noc. Zprvu slavila, zahrnovala **všechno**, celé dějiny spásy, proto jí také dodnes zůstala biblická čtení od stvoření světa až po zaslíbení Mesiáše, především však tajemně **zpřítomňovala celé velikonoční dění**: Smrt Páně na kříži, jeho zmrtvýchvstání, zjevení se ženám a učedníkům a následné oslavení. Když se pak během 4. křesťanského století začalo formovat slavení **Velikonočního Tridua**, jak je známe dnes, které v návaznosti na evangelium Velikonoce roztáhlo **do tří dnů** (do předvečera Zeleného čtvrtku a tři následujících dnů: Velkého pátku, Bílé soboty a Velikonoční neděle), stala se tato **vigílie** („matka všech bohoslužeb“) oslavou především samotného **tajemství Kristova zmrtvýchvstání**. Sice byly doby, kdy se slavení vigílie anticipovalo již na Bílou sobotu ráno (v podvečer pak bylo jen takzvané „Vzkříšení“, přenesení Nejsvětější svátosti z Božího hrobu do svatostánku na oltář), slaví se **dnes** opět tak, aby **nezačala** dříve než po západu slunce a **skončila** před jeho nedělním východem. Tedy opravdu **v noci**. Aby tak zdůraznila, že jen sama **noc** směla vidět tak veliké vítězství, kdy ukřížovaný Boží Syn vstává z mrtvých, jak se zazpívalo ve starobylém *Exultet* (chvalozpěvu na velikonoční svíci) na jejím začátku. Aby symbolicky vyjádřila, že zmrtvýchvstáním se tma mění ve světlo, noc v den, smrt v život, hřích v odpuštění, zlo v dobro.

A my dnes tuto noc máme, Bohu díky za to, **slavíme** zase **Velikonoční vigílii**, abychom jejím posvátným děním byli – jako každý rok – **vtazeni k samotnému tajemství**, že Pán Ježíš vstal z mrtvých.

Noc tedy ukazuje, že Kristovo zmrtvýchvstání je událostí možnosti přirozenosti přesahující, že je **zázrakem**, něčím, čemu můžeme v posledku vždy jen **uvěřit**.

Svědectví setkání se Zmrtvýchvstalým, které si budeme připomínat zejména zítra a po celou dobu velikonoční, nám sice dosvědčí, že Kristovo zmrtvýchvstání je zároveň něčím, co se **v historii skutečně odehrálo**, když se s Kristem vzkříšeným ženy a apoštolové potkali na vlastní oči a toto setkání zjevně zásadně proměnilo jejich další život. **Zkušenost** už nejranějších křesťanů, kteří se neděli co neděli začali při bohoslužbě s tímž Kristem tajemně také potkávat, a proto také zavedli slavení ročních Velikonoc, toto jen **potvrzuje**. Podobná zkušenost se nám navíc nabízí stále, bude-li naše srdce dost otevřené. **Přesto** všechno v Kristovo zmrtvýchvstání nakonec musíme také **uvěřit**, risknout to, že tomu tak je, a tak teprve zakusit vnitřní jistotu jeho **pravdivosti**. A také se tím otevřít jeho **účinnosti**, aby to mrtvé v nás vstalo k životu, abychom znovu ožili vírou, nadějí a láskou, aby temnoty našeho života a našich vztahů byly nově prosvíceny Boží láskou.

Kéž by se něco takového touto bohoslužbou v nás **aspoň trochu** stalo, zvláště Vám, novokřtěncům. Kéž bychom všichni byli aspoň trochu znovu povzbuzeni **ve víře**, že křesťanská zvěst je **pravdivá a skutečná**, ve víře, že **láska** má smysl, když po kříži následuje zmrtvýchvstání. Kéž bychom se nechali povzbudit a posílit **ve vztahu s Bohem**, Kristem, kéž by stále více **naplňoval** náš **život** a naše **vztahy s lidmi**...

Dnes ráno v půl osmé, než jsem šel do kostela, jsem si poslechl v rádiu reprízu velkopátečních Názorů a komentářů. **Úvodní glosa** byla od filozofa **Daniela Kroupy** (stojí za to si ji v archivu Českého rozhlasu Plus poslechnout či přečíst celou). Vypráví v ní o jednom starém setkání, ještě za dob socialismu, s nějakými **mexickými misionáři**, kteří se tam starali o ty nejchudší indiány, vytržené kamsi z jejich původních bydlišť, kterým krom předávání víry a kněžské služby chtěli sehnat peníze na stavbu mostu ze slumu do města. Proto také přijeli to

tehdejšího Československa. Misionáři si ovšem během rozhovoru také posteskli či jen mimoděk poznamenali, jak na Velký pátek jsou jejich kostely zcela plné, zatímco na Bílou sobotu, na slavnost vzkříšení, zejí prázdnotou. Možná proto, jakoby se ti vykořisťovaní indiáni dokázali ztotožnit především jen s Ježíšovým utrpením, v něm vnímat jeho Boží blízkost. Ale chyběla jim možná jasnější víra ve zmrtvýchvstání, naděje do budoucnosti přesahující práh smrti.

«Spasitel jim byl blízký jako ten, kdo trpí s nimi» – říká ve své glose Daniel Kroupa bez jakékoli kritiky či odsudku – «Z jeho (Spasitelova) poselství cítili, že utrpení může mít smysl, i když končí smrtí na kříži. Ale otázku „jaký“ si už nekladli. Přemýšlel jsem, a stále přemýšlím, zda na tom onen most, až se postaví, něco změní. Povede do průmyslové civilizace blahobytu, v níž není hlad ani bída, v níž lidé na každou bolest dostanou prášek a před dotěrnými otázkami po smyslu mohou kdykoli uniknout k požitku, který je stále po ruce...».

Ano, bezpochyby **má smysl** každé dobré dílo pomáhající druhým, i stavba mostu do města, to nesmí být nikdy relativizováno (a Daniel Kroupa ta také nijak nerelativizuje). Stejně tak **nesmí** být bagatelizovaná žádná lidská bída a bolest a je třeba se snažit je mírnit, žít pro druhé, zejména nějak chudé, jak jen nám síly stačí.

Ale Kristus přeci jen **neskončil křížem**, neztotožnil se s námi jen v našem utrpení, ale **vstal z mrtvých**. Aby **do každého lidského trápení**, tělesného i duševního, i toho mravního, s nímž se ztotožnil a do nějž sestoupil vzav je na sebe, aby **do každé bolesti**, ať je jakékoli etiologie, kterou přijal, **vložil** sám sebe, ale již i **živého, zmrtvýchvstalého**, a tak do všeho vložil zárodek zmrtvýchvstání. Teprve tím – **křížem ústícím do zmrtvýchvstání**, celými Velikonocemi – dal Kristus každému našemu trápení (ale stejně tak i každé naší radosti) **poslední smysl**, když jim otevřel **věčnost**.

Proto je tak důležité **věřit**, že **Kristus vpravdě z mrtvých vstal**. Před dvěma tisíci vzkříšení směla vidět sice jen **noc**. Dnes však jeho stále nové **aktualizování se** v našich životech by mělo nějak vidět a zakusit i celé naše **okolí**. Když se **v nás** zlo bude měnit v dobro, smrt v život, smutek v radost, nenávisť v lásku. Už **svatý Irenej** koncem 2. století přeci odpověděl na otázku, kde je dnes Kristus Zmrtvýchvstalý, poukazem na křesťany, kdy se z lidí zlých stávají lidé dobří, z lidí nelaskavých laskaví.

A to je naše **poslání** ve světě, **úkol** naší víry, **povolání** vpravdě velikonoční, to je náš křestní **závazek**. Kéž by svatý Irenej mohl něco takového říci i dnes. A když ne třeba o svatosti, tak aspoň o pokorné snaze. I v ní už našťestí **Kristus vstává z mrtvých**, pomalu ale přece...